

том сучасної облікової системи. При здійсненні бухгалтерського вибору слід використовувати набір якісних характеристик фінансової інформації із концептуальної основи, а вже процес застосування таких характеристик слід здійснювати на основі використання етичних засад та етичних принципів.

Проведений аналіз основних підходів до подальшого удосконалення процедури здійснення бухгалтерського вибору дозволяє встановити, що всі вони забезпечують підвищення рівня адекватності облікової інформації: за умови використання посиленних якісних характеристик облікової інформації — семантичної адекватності, а за умови дотримання соціальних або етичних норм — прагматичної адекватності.

УДК 657.01

Михайло Лучко,
д. е. н., професор, завідувач кафедри обліку
в державному секторі економіки та сфері послуг,
Тернопільський національний економічний університет

ФУНКЦІЇ БУХГАЛТЕРСЬКОГО ОБЛІКУ ЯК ГАЛУЗІ ПРАКТИЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ЛЮДИНИ

З огляду на поставлену проблему, зазначимо: ми розрізняємо функції бухгалтерського обліку як науки та практичної галузі діяльності людини. Зупинімось на останніх.

Щоби загальний менеджмент та окремі управлінці могли сповна зреалізувати особисту пізнавальну активність, необхідні комплексні дані про конкретні факти, вивірена і зважена аргументація, ознаками якої є якість, відповідність, широта, глибина та насиченість.

У ході розвитку ринкових відносин, ускладнення корпоративних і внутрішньогосподарських зв'язків зростає важливість інформації для прийняття обґрунтованих управлінських рішень. Тому саме облік стає засобом забезпечення та контролю за діяльністю, інструментом впливу на виробництво, самовладання, доцільності, обґрунтованості та ефективності здійснення усіх зусиль виробничого та фінансового характеру. Особливого забарвлення набуває питання про переорієнтацію внутрішніх і зовнішніх потоків на виконання потреб керівництва. Якщо раніше від нього необхідним був лише чіткий вплив на об'єкти, формування даних про хід виробничих процесів і висновків щодо законності господарських операцій, складання звітності, то за умов ризику та кон-

курентного виробництва на перший план постають питання адміністрування діяльності та результатів. Інформація є основою для приймання будь-якого економічного (управлінського) чи господарського (інженерного, інвестиційного) рішення. Вона — опосередковані знання про діяльність господарюючого суб'єкту, котрі його описують, відображають, характеризують і стають надбанням людини завдяки перенесенню на матеріальний чи електронний носій. Тому беручи до уваги все наведене, нами пропонується виділити такі функції бухгалтерського обліку, як галузі практичної людської діяльності: інформаційна, контрольна, звітна, аналітична, статистична, доказова та оціночна.

Інформаційна функція відіграє початкову роль і передбачає створення визначених масивів даних, що використовуються зовнішніми та внутрішніми користувачами у широкому діапазоні діяльності. Вони слугують основою діяльності суб'єктів господарювання чи їх складових частин за всіма рівнями ієрархії. Головне призначення — безпосереднє використання в процесі прийняття економічних рішень керівництвом, управління у реальному масштабі часу та використання суб'єктами для різного роду дій.

Контрольна функція реалізується у ході заходів контролювання, документування усіх без винятку операцій, перевірки відповідності окремих видів діяльності законодавству встановленим правилам чи створеним стратегіям. У разі виявлення відхилень вона надає можливість проведення коригувань для відновлення належного стану. Внутрішній контроль включає усі види діяльності і методи, за допомогою котрих проводиться взаємне порівняння даних, що містяться у звітах і документах із проведеними операціями. Це дозволяє користувачам покладатися на оперативність, надійність, точність і відповідність нормативно-правовому полю держави, законодавству та спеціальним правилам отриманої інформації.

Функція звітності пов'язана з підготовкою відомостей, фінансової, податкової, статистичної звітностей. Вони зобов'язані відповідати правилам їх формування за певний період часу. Звітність є завершальним етапом обробки даних облікового процесу. Вона формується згідно до визначеного інституційного поля її складання, затвердження та подання у відповідні органи.

Зміст статистичної функції обліку полягає в наданні даних для збору інформації про макроекономічний стан регіону чи держави у цілому. Вона використовується державними інститутами, що формують економічну політику країни. Такі дані можуть бути зібрані по суті в межах системи бухгалтерського обліку чи передані у формі статистичної звітності до державних інституцій за-

гального чи регіонального масштабу. І цим займається уже спеціальна наука статистика.

Разом з тим, бухгалтерський облік не може бути обмежений лише записами задля формування даних про минуле у статистиці чи в динаміці. Його дані повинні бути проаналізованими, а у разі потреби — доповненими з метою правильної інтерпретації та раціонального використання. Аналітична функція створює можливість на основі показників обліково-аналітичної системи виявити та дослідити справи, а відтак прийняти швидке рішення для усунення їх недоліків, як у письмовому вигляді на майбутнє, так і безпосередньо в процесі функціонування у реальному масштабі часу. Для реалізації цієї функції не достатньо встановити факти. Слід вивчити причини певних станів і подій і розробити дієві заходи в діяльності задля усунення негативного впливу на кінцевий результат діяльності.

Ще одна важлива функція обліку — доказова. Її прояв — процес збереження та архівування бухгалтерських даних і документів за визначений період. Це дозволяє у визначеному законом порядку контролюючим органам здійснити перевірку з метою встановлення дотримання правових норм, сплати податків, дотримання фінансової дисципліни, бюджетного законодавства.

Слід вказати потребу формувати та використовувати висновки про доцільність та ефективність господарських операцій, процесів, формування стратегій. Це досягається за рахунок оціночної функції бухгалтерського обліку. Її прояв залежний від використання економіко-математичних методів і побудови АРМБ, що потребує додаткових досліджень стосовно фінансового менеджменту, прогнозування, системи матриць, лінійних рівнянь, квантових методів та економіфізики.

УДК 657

Олександр Малишкін,
д.е.н., професор, аудитор,
в.о. зав. кафедри обліку і оподаткування,
Київська державна академія водного транспорту

НАСКІЛЬКИ УКРАЇНСЬКИЙ БАЛАНС ВІДРІЗНЯЄТЬСЯ ВІД ЄВРОПЕЙСЬКОГО ?

Формати балансу. Формати горизонтальної та вертикальної розбивки балансу за нормативами ЄС відповідно до статті 10 Директиви 2013/34/ЄС (далі — Директива 34) наведено у додатках III і IV до цієї Директиви.